

Et tilfælde af Q-feber i Grønland – en sygdom set for første gang i Arktiske områder

Q-feber er en infektion, der skyldes en bakterie (*Coxiella burnetii*). Bakterien findes primært hos dyr. Selvom bakterien kan inficere mange forskellige dyr, findes den særligt hos køer, får og geder. I de dele af verden, hvor der er mange drøvtyggere, kan mennesker blive smittet med bakterien. Bakterien er fundet i mere end 59 lande i verden, men aldrig i arktiske egne.

Hos mennesker kan Q-feber vise sig på mange måder. En del smittede mærker ikke noget til sygdommen, andre kan få influenza-lignende symptomer. Kun en lille del af de smittede udvikler svær sygdom med betændelse i forskellige organer, som f.eks. betændelse i hjerteklapperne.

I efteråret 2007 henvendte en 40-årig mand fra en bygd i Tasiilaq-området sig til Tasiilaq Sundhedscenter med åndedrætsbesvær, brystsmerter og feber igennem de sidste 2 måneder. Han fik det ikke bedre og blev derfor i januar 2008 overflyttet først til DIH, siden til Rigshospitalet i København, hvor det hen på foråret 2008 viste sig, at han havde betændelse i hjerteklapperne. Han blev opereret og fik udskiftet de syge hjerteklapper med mekaniske klapper. Ved undersøgelse af de fjernede klapper viste det sig, at de var fyldt af *Coxiella-burnetii*-bakterier, altså at patienten havde Q-feber.

Da dette tilsyneladende er det første tilfælde af Q-feber i arktiske egne, stillede man sig derfor det spørgsmål, hvor og hvornår han var blevet smittet. Det ville ikke være overraskende, hvis han var blevet smittet f.eks. i Danmark under en rejse. Men det viste sig, at manden ikke havde været udenfor Tasiilaq-området siden 2001. I 2004 deltog han sammen med en del andre personer i Tasiilaq-området i en undersøgelse af smitte med trikiner. Der var derfor gemt en blodprøve fra manden fra 2004, og da den blev tøet op og undersøgt viste det sig, at manden på det tidspunkt (altså i 2004) **ikke** var smittet med Q-feber. Der er derfor ikke tvivl om, at manden er smittet i Tasiilaq-området mellem 2004 og 2007.

Hvor kommer da smitten fra? Der er jo hverken køer, får eller geder i Tasiilaq. Det nærmeste, man kommer, er moskusokser, som er beslægtet med geder, men de lever langt fra Tasiilaq. Det mest sandsynlige er, at det kommer fra andre dyr, der lever i flok i området, enten sæler eller slædehunde.

Hvad betyder denne historie og hvorfor kommer det i *Kvartalets Tal*?

Der er to forklaringer: Den ene er, at Q-feber findes i arktiske egne, men at man blot ikke har fundet den før, måske fordi den er sjælden og kræver særlige laboratoriemetoder at påvise.

Den anden forklaring kan være, at Q-feber er en ny sygdom i Grønland. Hvis det er tilfældet kan der være mange forklaringer på det. En mulig forklaring kan være, at man i takt med skift i det globale klima ser 'nye' sygdomme i arktiske egne, sygdomme, der ikke tidligere har kunnet trives i den del af verden. Det grønlandske sygdomspanorama er måske derfor under forandring, ikke blot på grund af den tiltagende vestlige levevis, men også på grund af andre og udefrakommende faktorer.

I begge tilfælde er den umiddelbart praktiske betydning, at man som sundhedspersonale i Grønland måske i højere grad skal tænke på og undersøge for usædvanlige årsager til sygdomstilfælde, som man ellers ikke kan forklare.

Af: Anders Koch, læge og seniorforsker, Statens Serum Institut og Rigshospitalet, København, ako@ssi.dk

Kilde: Anders Koch, Claus Bo Svendsen, Jens Jørgen Christensen, Henning Bundgaard, Lars Vindfeld, Claus Bohn Christiansen, Michael Kemp, and Steen Villumsen. Q fever in Greenland. *Emerging Infectious Diseases*, 2010;16(3):511-513